

Konzervatív kánon 1.

2014 december 31. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

A kánon kifejezést a következőképp magyarázza Jan Assmann: 'egyenes rúd, oszlop, vezérléc, vonalzó.'

Elvont jelentései négy súlypont köré szerveződnek: a. mérték, irányvonal, kritérium; b. mintakép, modell; c. szabály, norma; d. táblázat, lista."

A *Konzervatív kánon* cím? sorozat célja az, hogy a konzervatív politikai gondolkodás „hagyományának” szövegeit olvassuk és értelmezzük újra, saját mindenkori helyzetünkre reflektálva.

1. szólam

Miért veszélyesek a kormányzók politikai álmai?

Fekete Balázs Michael Oakeshottól

„(...) the conjunction of dreaming and ruling generates tyranny.”

„(...) az álmodozás és az uralom összekapcsolódása zsarnokságot szül.”

Michael Oakeshott: *On being conservative* (1956)

Több okból is kételkedem abban, hogy a konzervativizmus esszenciája tételszerűen és logikusan összefoglalható lenne, hasonlóan mondjuk a politikai liberalizmus vagy szociáldemokrácia különösebb nehézség nélkül azonosítható alaptételeihez. Mégis, ha mindenképpen kellene keresni egy mondatot a konzervativizmus politikaszemléletének megragadásához, akkor a fenti Oakeshott idézetet választanám. Számomra ez a fél mondat teszi nyilvánvalóvá, hogy miért a konzervativizmus az a politikai gondolkodásmód, mellyel személy szerint a legjobban azonosulni tudok.

Cambridge, 1933. Photo: Getty

Elsősorban azért, mert a konzervativizmus politikaszemlélete mélyebb vagy – talán ez lehet a legjobb kifejezés – átfogóbb, mint a liberális politikaelméleté. A liberális gondolkodók a zsarnokság és elnyomás feltételeit elemezve általában csak az intézményi megoldásokig jutnak, többek között innen származik a hatalommegosztás és a jogállamiság gondolata is. Valóban, a zsarnokság ténylegesen mindig intézményi formában is megjelen? hatalomkoncentráció eredménye; annak fenntartásához a központi hatalmat és ezen keresztül a végrehajtás nélkülözhetetlen elemét, az er?szakot monopolizáló és ellen?rizhetetlen intézményrendszer alapvet? feltétel.

Azonban, a zsarnokság okait nem lehet kizárólag intézményi viszonyokban keresni, ahhoz mindig „több kell”; maga az ember. Erre mutat rá Oakeshott remekül, amikor az álmódosítás és az uralom összekapcsolódásáról beszél. Mindenkinek vannak álmai, ez az egyik legemberibb vonás, azonban a politikai álmok, melyek egy olyan elképzelt ideális állapotról szólnak, mely képes minden jelenkori problémánkat egyszer és mindenkorra megoldani, már veszélyessé válhatnak. Amennyiben ezek az álmok megmaradnak a közbeszéd, a szellemi diskurzus szintjén, fontos szerepet tölthetnek be a közügyek?l való gondolkodás történetében, azonban ha a politika világába is átszivárognak, és az uralmon lév?ket is b?vkörükbe vonják, azonnal veszélyessé válhatnak. Nem azért, mert van egy szilárd elképzelésük arról, hogyan lehetne a világot átformálni, hanem azért, mert a politikai hatalom lehet?vé teszi ezek megvalósítását, ami szükségszer?en azzal jár, hogy az alapjaiban sokszín? társadalomra akarnak egy

egyfókuszú víziót rákényszeríteni.

A zsarnokság tehát, ami a közösség saját elképzeléseinknek való kíméletlen alárendelését jelenti, – és ez Oakeshott legfontosabb üzenete itt – bennünk él, a természetünk?l következik – és e ponton érthet? meg teljességében, hogy mekkora érték a modern európai politika tradíció, mely különféle módokon – pl. intézményi, jogi, vagy morális – a zsarnokság megakadályozására törekedett, azaz meg kívánta óvni a társadalom normális állapotát. Ez az állapot nyilvánvalóan nem tökéletes, de van két fontos vonása: élhet? és képes kultúrát teremteni.

Másodsorban azért, mert a konzervativizmus politika-felfogása nem kínál egyértelm? válaszokat, hanem csak kiindulópontokat ad jelenkori helyzetünk megértéséhez. De, a megértés nem spórolható meg bevett tekintélyek rendszeres ismételtetésével. Egyetérthetünk Oakeshottal abban, hogy a zsarnokság oka az, ha az álmódosítás megfert?zi a politikát, de mai helyzetünkben különösen érdemes végiggondolni ennek jogi-politikai hatásait. A fenti gondolat legfontosabb következménye az, hogy a politikában lehet?leg tartózkodni kell az „aktív” politizálástól, attól a hagyománytól, mely Keynes munkásságával és a harmincas évekbeli *New Deal*el vert gyökeret a politikai gondolkodásban. A legjelent?sebb kérdés e ponton számomra, hogy a fenti értelemben felfogott konzervativizmusnak van-e létjogosultsága Közép-Európában, közelebb?l Magyarországon, ma, 2014-ben.

Elnézve a hazai közállapotokat, nem tudok erre a kérdésre egyértelm? igennel válaszolni. Számos olyan probléma vesz minket körül – szigorúan példálózó jelleggel: népességfogyás, mélyszegénység, tartós munkanélküliség, a keleti és a déli térségek egyre jelent?sebb leszakadása, a devizahitelezés hatásai, a külföldi cégek agresszív piaci magatartása, a közoktatás színvonalának ijeszt? zuhanása – melyeket nem lehet aktív állami politikák nélkül kezelni. Egyszer?en nincs id?nk arra, Keynest parafrázálva, hogy megvárjuk, amíg a társadalom maga oldja meg valahogy a fenti kérdéseket, ehhez túl rövid az emberi élet. Ezért, er?sen kételkedem abban, hogy a fenti idézet értelmében vett konzervatív politizálás megvalósítható-e Magyarországon. Szerintem, a problémák természete miatt: inkább nem.

Mit jelenthet akkor Oakeshott fenti gondolata ma, számunkra? Leginkább figyelmeztetés, mely felhívja a figyelmet az emberi természet egyik alapvet? jellemvonására, az álmok megvalósításának vágyára és ennek politikai veszélyeire. Problémáink megoldása során ezt mindig fejben kell tartani, és a megoldások keresése közben minden esetben óvakodni kell a nagy, mindenre választ kínáló vízióktól, helyettük inkább meg kell próbálni ilyen értelemben konzervatívan viselkedni egy helyzetben, amennyire csak lehet. Pár csipetnyi konzervativizmus problémáink szemléletében minden bizonnyal sokat segíthet azok valódi megoldásában.

folytatjuk...

<http://mosmaiorum.blog.hu/> - Fekete Balázs

Tisztelt olvasók! Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkkukkal" a **Flag Polgári Magazin** facebook oldalát, a következ? címen: <https://www.facebook.com/flagmagazin>

- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

[Tweet](#)

MAGYAR MENEDÉK KÖNYVESHÁZ

www.magyarmenedek.com

Ajánló